

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

התמודדותם של חכמים עם האתגרים בספר יחזקאל 0-74-400

טובה גנול ganzelct@yahoo.com

1. יחזקאל פרק מג, י - כו

2. פרק מה, יח - כה

3. שבת יג, ע"א: אמר רב יהודה אמר רב: ברם זכור אותו האיש לטוב, וחנניה בן חזקיה שמו, שאלמלא הוא נגנו ספר יחזקאל, שהיו דבריו סותרין דברי תורה. מה עשה? העלו לו שלש מאות גרבי שמן, וישב בעליה, ודרשן. (וכן: חגיגה יג ע"א ומנחות מה ע"א)

4. מנחות מה, ע"א: כה אמר ה' אלהים בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר תמים וחטאת את המקדש", חטאת? עולה היא! אמר רבי יוחנן: פרשה זו אליהו עתיד לדורשה. רב אשי אמר: מילואים הקריבו בימי עזרא, כדרך שהקריבו בימי משה. תניא נמי הכי, רבי יהודה אומר: פרשה זו אליהו עתיד לדורשה אמר לו רבי יוסי: מילואים הקריבו בימי עזרא, כדרך שהקריבו בימי משה; אמר לו: תנוח דעתך שהנחת דעתי.

5. רמב"ם משנה תורה, ספר העבודה, הלכות מעשה הקרבנות, פרק שני, הלכה י"ד: כל שיעורי הנסכים האמורים בספר יחזקאל, ומניח אותן הקרבנות, וסדרי העבודה הכתובים שם כולם מילואים הן, ואינן נהגין לדורות; אלא הנביא ציווה ופירש כיצד יהיו מקריבין המילואים עם חנוכת המזבח, בימי המלך המשיח כשיבנה בית שלישי.

6. רמב"ם, פירושו למסכת שבת: וחנניה בן חזקיה בן גרון, רצון ה' עליו, מאנשי החכמה המיוחד בדורו, היו קשים על חכמי אותו הדור עניני ספר יחזקאל, ונחלץ לפרש עניניו, והתבודד בעליה לפרשו, והיו החכמים עליהם השלום מבקרים אצלו תמיד, והוא עוסק בזה החיבור... (פרק א, הלכה ד, מהדורת שילת, ירושלים, תשס"ה, עמ' כא).

7. ספרי דברים, פרשת כי תצא רצד: אלעזר בן חנניה בן חזקיה בן גרון אומר הרי הוא אומר (יחזקאל מו, יא) איפה לפר ואיפה לאיל ואיפה לכבש וכי מדת פרים ואילים וכבשים אחת היא והלא כבר נאמר (במדבר כט, ג) שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון אחד לכבש אלא מלמד שאיפה גדולה ואיפה קטנה קרויה איפה.

8. מסכת שבת פרק א, משנה ג: אלו מהלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון, כשעלו לבקרו.

9. ספרי דברים, פינקלשטין, עמ' 313: אולי זו אחת מן הדרשות שנאמרו בעלית חנניה בן חזקיה בן גרון, כדי להתאים הלכות קרבנות שבספר יחזקאל עם אלה שתורת כהנים, כמסופר בשבת יג ע"ב, תוד אפרש שצריך לומר שם אלעזר בן חנניה וכו'.

10. שבת יג, ע"ב: ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון שעלו לבקרו נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל וי"ח דברים גזרו בו ביום.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

11. חגיגה יג, ע"א: תנו רבנן: מעשה בתינוק אחד שהיה קורא בבית רבו בספר יחזקאל, והיה מבין בחשמל, ויצאה אש מחשמל ושרפתו. וביקשו לגנוז ספר יחזקאל. אמר להם חנניה בן חזקיה: אם זה חכם - הכל חכמים הן?
-
12. ביצה כט, ע"א: תנו רבנן: הוא [אבא שאול בן בטנית] כנס שלש מאות גרבי יין מברורי המדות, וחבריו כנסו שלש מאות גרבי שמן ממצוי המדות, והביאום לפני הגזברים לירושלים. (ודומה לו בתוספתא, ביצה, פרק ג, הלכה ח).
-
13. חגיגה יג, ע"ב: אמר רבא: כל שראה יחזקאל ראה ישעיה. למה יחזקאל דומה - לבן כפר שראה את המלך, ולמה ישעיה דומה - לבן כרך שראה את המלך.
-
14. מכילתא בשלח: זה אלי, ר' אליעזר או' מנין אתה [אומר שראתה] שפחה על הים מה שלא ראה ישעיה ויחזקאל שנאמר: "וביד [הנביאים] אדם[ה] (הושע יב יא) מראות אלהים" (יחזקאל א א). למלך בשר ודם שנכנס [למדינה ועליו צפירה מקפתו וגיבוריק מימינו ומשמולו וחילותיו מלפניו ומאחריו והיו הכל שואלין איזהו המלך לפי שהוא בשר ודם כמותן אבל כשניגלה ה'ק'ב'ר' על הים לא צרך אחד מהן לשאול איזהו אלא כיון שראו אותו הכירהו ופתחו כולם פיהו ואמ' זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארוממינהו. (מנחם י' כהנא, קטעי מדרשי הלכה מן הגמחה, ירושלים תשס"ה; מכילתא דרבי ישמעאל בשלח פרשה ג)
-
15. במדבר כח, יא: ובראשי חודשיכם תקריבו עולה לה', פרים בני בקר שנים ואיל אחד, כבשים בני שנה שבעה תמימים
-
16. יחזקאל מג, ו: וביום החדש פר בן בקר תמימים, וששת כבשים ואיל תמימים יהיו
-
17. מנחות מה ע"א: וביום החדש (תקח) פר בן בקר תמים וששה כבשים ואיל תמימים יהיו, פר מה תלמוד לומר? לפי שנאמר בתורה "פרים", ומנן שאם לא מצא שנים מביא אחד? תלמוד לומר: "פר". "ששה כבשים" מה תלמוד לומר? לפי שכתב בתורה "שבעה", ומנן שאם לא מצא שבעה יביא ששה? תלמוד לאמר: "ששה". ומנן שאם לא מצא ששה יביא חמשה, חמשה - יביא ארבעה, ארבעה - יביא שלשה, שלשה - יביא שנים, ואפילו אחד? תלמוד לאמר: "ולכבשים כאשר תשיג ידו". ומאחר דכתיב הכי, ששה כבשים למה לוי דכמה דאפשר להדורי מהדרינן.
-
18. זבחים כב, ע"ב: אמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו מדברי יחזקאל בן בחי למדנו: 'כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא אל מקדשי' (מד, ט). ומנלן דמחלי עבודה? דכתיב 'בהביאכם בני נכר ערלי לב וערלי בשר להיות במקדשי לחללו את ביתי' (מד, ז).
-
19. מועד קטן ה ע"א: ולטעמיך הא דאמר רב חסדא 'דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו, מדברי יחזקאל בן בחי למדנו...' עד שבא יחזקאל מנלן? אלא גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכיה אקרא, הכא נמי גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכיה אקרא. כך (ודומה לו: יומא עא ע"ב, תענית י ע"ב, סנהדרין כב ע"ב; פג ע"א-ב, בובחים יח, ע"ב).